

OPEN MINDS IO2-A5 Rapport

En transnational forskningsanalyse af af-
radikaliseringsveje mod social inklusion

KA2 - Samarbejde for innovation og udveksling af god praksis
KA205 - Strategiske partnerskaber for unge Form ID: KA205-66AB2BEC

Udarbejdet af MIITR i februar 2023

Partnerskab

SOSU ØSTJYLLAND - Danmark

MIITR - Slovenien

STANDO LTD - Cypern

RAMME – Italien

HORIZON ProConsult - Bulgarien

Innovation Hive - Grækenland

PFE – Projekter for Europa - Belgien

Indholdsfortegnelse

Introduktion	1
1. Metode	2
2. A1: Etnografiske ekskursioner	2
3. A2: Indsamling og analyse af livshistorier	3
3.1. Belgien	3
3.2. Bulgarien	3
3.3. Cypern	4
3.4. Danmark	4
3.5. Grækenland	4
3.6. Italien	5
3.7. Fra hele verden	6
3.8. Slovenien	7
4. A3: Indsamling og evaluering af politikker for social inklusion af unge i de deltagende lande	8
4.1. Del I: Samling af socialpolitikker	8
4.1.1. Belgien	8
4.1.2. Bulgarien	9
4.1.3. Cypern	10
4.1.4. Danmark	11
4.1.5. Grækenland	12
4.1.6. Italien	13
4.1.7. Slovenien	14
4.2. Del II: Evaluering af socialpolitikker	16
4.2.1. Deltagernes profil	16
4.2.2. Generelle spørgsmål om afradikalisering	16
4.2.3. Deltageres meninger om eksisterende politikker/praksis	17
5. A4: Perceptionsundersøgelser i projektets deltagerlande	20
Konklusion og anbefalinger	22
Litteratur og webkilder	24

Introduktion

Open Minds er et transnationalt projekt, som søger at undersøge og bekæmpe fænomenet radikaliseringsveje, samt at forstå de moderne tendenser til ekstremisme og radikaliseringsveje, som ses på sociale medier, og hvordan dette påvirker samfundet, især hvordan det påvirker unge mennesker. Denne rapport er en del af Intellectuelt Output 2, som fokuserer på indsamling og analyse af af-radikaliseringsveje og exitstrategier på tværs af alder og køn for at fremme den sociale inklusion af unge. IO2-aktiviteter indledes med tilrettelæggelse af etnografiske ekskursioner i områder, der er forbundet med den ekstreme radikaliseringsveje i partnerlandene (Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Grækenland, Italien og Slovenien) og undersøgelse af eksisterende tiltag på disse områder vedrørende af-radikaliseringsveje og social inklusion. Etnografiske data fra disse ekskursioner vil blive sammenlignet med narrativ analyse af af-radikaliseringsveje på et senere tidspunkt. Datakilden til narrativ analyse af af-radikaliseringsveje vil være online livshistorier om radikaliseringsveje og exit-oplevelser fra tidligere radikaliserede personer (religiøse og politiske). Disse fortællinger vil blive systematisk analyseret og sammenstillet, og outputtet af denne kvalitative narrative analyse vil blive brugt til at forstå exit-veje og frigørelsesstrategier fra polarisering og radikaliseringsveje. For at supplere denne analyse vil projektpartnere også evaluere lokale politikker og programmer for unges sociale integration med fokus på projektlandenes store storbyområder.

Hovedresultatet af IO2-aktiviteter er at give konkrete og detaljerede oplysninger om tendenserne og determinanterne for af-radikaliseringsveje og ikke-radikaliserende identiteter med fokus på at fremme den sociale inklusion af unge, hovedsageligt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Hvordan er social inklusion forbundet med veje til af-radikaliseringsveje på tværs af alder og køn og ikke-radikaliserende identiteter?
- Hvordan tilpasser forskellige lokale aktører sig til eller tager afstand fra EU-promoverede ordninger for at imødegå af-radikaliseringsveje?
- Hvilke politikker og programmer for social inklusion former socioøkologisk modstandskraft og i hvilket omfang?

1. Metodik

Intellektuelt Output 2: Indsamling og analyse af af-radikaliseringsveje mod social inklusion omfatter fem nøgleaktiviteter:

- A1: Etnografiske studieture
- A2: Indsamling og analyse af livshistorier
- A3: Indsamling og evaluering af politikker for social inklusion af unge i projektets deltagerlande
- A4: Perceptionsundersøgelser i projektets deltagerlande
- A5: Sammenfattende rapport om af-radikalisering og social inklusion

Disse aktiviteter blev udført ved hjælp af forskellige metoder, såsom spørgeskemaer, interviews og desk research, og hver aktivitet uddybes detaljeret i et tilsvarende afsnit i rapporten. Resultaterne er analyseret og samlet i denne rapport og vil blive brugt til videre projektudvikling.

2. A1: Etnografiske ekskursioner

I hvert partnerland blev der organiseret etnografiske ekskursioner til kvarterer forbundet med ekstrem radikaliserings og med fokus på forskellige typer ekstremisme:

- højre-, venstre- og islamistisk ekstremisme (Danmark),
- ekstrem venstrefløj/anarkistisk ekstremisme (Grækenland),
- højreekstremisme (Slovenien),
- polarisering på grund af en ustabil politisk situation (Bulgarien),
- racisme og intolerance (Cypern),
- religiøst inspireret radikaliserings (Italien),
- islamisk radikaliserings (Belgien).

Denne A1-aktivitet tjente som grundlag for A3-aktiviteten, da vi brugte kvalitative metoder til at få de indledende data, der var nødvendige for projektet – det gav os mulighed for at komme i kontakt med lokale ngo'er og andre personer involveret i af-radikaliseringsprocessen, såsom professorer, politiske beslutningstagere, socialrådgivere, journalister osv. Med det indsamlede vi information om nationale socialpolitikker og eksperter meninger om dem. Der blev lagt særlig vægt på kønsdynamikken i miljøerne, såvel som på andre markører for social identitet og marginalisering.

3. A2: Indsamling og analyse af livshistorier

Livshistorier om af-radikaliserede personer blev indsamlet fra en stor pulje af eksisterende onlineressourcer. Disse online-ressourcer (både i skriftlig form og videoformat) inkluderer livshistorier om dem, der har forladt det radikaliserede miljø. Projektpartnerne undersøgte en lang række forskellige kilder, herunder ngo'er samt andre igangværende og tidligere, afsluttede EU-projekter for at finde eksempler på af-radikaliserede individer. Internationale historier fra USA og Storbritannien blev også indsamlet.

3.1. Belgien

I historierne er der et fælles vilkår hos teenagere, der bliver radikaliserede og adskilt fra deres venner og familie for at blive hjernevasket med den nye tro, der er forbundet med islam. De er lette at manipulere på grund af deres alder, og fordi de fleste teenagere er i opposition og oprør, kan denne tilstand bruges til at omdanne dem til radikaliserede borgere. I et tilfælde gik det faktisk så vidt, at der opstod tanker om, at livet ikke var noget værd:

"Jeg tænkte, at jeg ikke har noget at tabe, og jeg har meget at vinde. Hvis jeg dør, hvis de skyder mig eller noget, vil jeg ikke miste andet end mit liv."

Personer i historierne ændrede deres holdninger efter at have mødt ekstremister, som præsenterede informationen på en rationel og velargumenteret måde, normalt ved at fordreje sandheden eller skjule visse fakta. En person fandt islamistisk lære online, hvor deltagelse fik ham til at føle sig som en del af en større sag. Af-radikaliseringsprocessen af disse individer er blevet støttet af deres familier, som i begyndelsen ikke var klar over deres ekstremistiske tendenser.

3.2. Bulgarien

Fælles tema her er vigtigheden af familie- og skolemiljø for mennesker, der går igennem sådanne svære perioder. I de fundne tilfælde ser vi vigtigheden af personlig styrke og hjælp udefra til at bryde radikaliseringsen og gå en anden vej.

Historier om bulgarer fortæller om radikalisering forbundet med nationalitet (romafolk) og religion (islam). De har overtaget ekstremistiske synspunkter direkte fra eller på grund af deres familier, og de har derfor ikke haft andet valg end at tilslutte sig på grund af de livstruende konsekvenser, det kan have at undslippe gruppen. Den eneste måde at undslippe på var at flytte

fra miljøet, sædvanligvis til et andet land. En historie viser, hvordan ensomhed og forladthed kan føre til radikaliserings, fordi personen faldt i stof- og ekstremistfælden, da hans far efterlod ham alene med sin mor. Det beviser, at hjælp udefra nogle gange er det eneste, der kan hjælpe radikaliserede individer:

"Jeg forstod ikke, hvor dårlig min livsfilosofi var og at den var fuld af aggression, før jeg fik ekstern støtte og begyndte at ændre mig."

3.3. Cypern

Historier fra Cypern fortæller om forandring og den offentlige menings betydning og indflydelse. De viser myndigheder, der misbruger deres magt til at projicere deres meninger på andre f.eks. skolebestyrelser og kirker, og den kollektive menings magt og indflydelse f.eks. had mellem fans af forskellige fodboldklubber. Den offentlige mening har stadig stor magt i forhold til at forme et individs tankegang både positivt og negativt.

3.4. Danmark

På grund af det høje antal immigranter og forskellige kulturer, racer og religioner i landet er der forskellige eksempler på radikaliserings (islamistisk, højreekstrem, racemæssig). Det spredes via sociale medier og organiserede arrangementer for radikaliserede mennesker. Der er flere eksempler på vellykkede af-radikaliseringer og statslige (exit og af-radikalisering-) programmer, der hjælper ofrene med at komme tilbage til deres liv. Kontakt med mennesker, der har været igennem den samme oplevelse og tilbud om støtte, kan spille en væsentlig rolle i af-radikalisering:

"På det tidspunkt følte jeg, at jo flere folk, der var imod mig, jo mere følte jeg, at jeg var på sandhedens vej. Vi var alle med til at hjernevaske og rekruttere hinanden. Jeg ville ønske, at nogen havde taget fat i mig, rystet mig godt og sagt: Hør, kære, det er ikke sandheden."

3.5. Grækenland

I Grækenland er ekstremistisk vold og radikaliserings intens, især politisk vold, og løsningerne er ikkeeksisterende. Det er bekymrende fænomener, der allerede tidligt observeres hos børn og unge, fordi politiske partier starter deres aktiviteter og spreder deres ideologi i skolerne.

I interviewene beskrives voldelige hændelser som forventelige og på en eller anden måde normale. Interviewpersonerne er overbeviste om, at gruppen gennem disse handlinger straffer det fejlbehæftede og korrupte græske politiske system. Et andet fælles element, som interviewpersonerne refererer til, er, hvor nemt det er at blive medlem og forblive involveret – man bliver kontaktet i skolen i en ung alder, enten af ældre headhuntere eller unge på samme alder. Fordi opgaverne og optagelsen i gruppen ikke krævede en indsats fra de unge selv, stillede de ikke spørgsmål, og deres uvidenhed blev misbrugt. Radikaliserede grupper opfyldte også deres behov for at høre til og være en del af noget, så det er yderst vigtigt at skabe muligheder for, at unge kan blive socialt inddraget og informeret.

"Hvis du spørger mig, hvorfor jeg blev medlem, vil jeg fortælle dig, at der ikke var nogen entydig grund. Jeg blev simpelthen overbevist af nogle børn, der henvendte sig og fortalte mig om de problemer, det græske samfund står over for. På grund af uvidenhed og på baggrund af nogle hændelser i mit liv, opfattede jeg udlændinge og flygtninge som et alvorligt problem for det græske samfund. Jeg kommer fra en familie, der til dels støttede sådanne synspunkter, men ikke i samme omfang. Så jeg havde ingen moralske barrierer."

3.6. Italien

Fire italienske historier fortæller om religiøs jihadistisk radikaliserings. Alle personernes radikaliserings begyndte med at de konverterede til islam, hvorefter stærkere og mere ekstreme foranstaltninger blev gennemført. Dette skete ved at man giftede sig og/eller stiftede bekendtskab med en allerede muslimsk person. I alle historierne var målet at flytte personerne til et kalifat, normalt i Syrien eller Irak, hvor nogle blev udvist fra Italien. I modsætning til de fleste europæiske fremmedkrigere/ekstremister havde ingen af disse italienske jihadister været i fængsel, og ingen havde været involveret i kriminelle bander eller narkotikahandel. De blev ikke direkte rekrutteret af en væbnet gruppe gennem en top-down proces, men søgte i stedet aktivt kontakter med forskellige facilitatorer gennem en bottom-up proces. I modsætning til i andre vesteuropæiske lande er Italiens hjemlige jihadistscene relativt lille og fragmenteret. Det er stadig domineret af enkelte individer eller højst små "celler" ofte baseret på allerede eksisterende personlige bånd.

3.7. Fra hele verden

Historier fra USA og Storbritannien underbygger tidligere resultater via eksempler på islamistisk, homofobisk og højreekstremisme. Alle personer blev omvendt i en meget ung alder og afradikaliseret med hjælp udefra fra grupper, terapi og ungdomsarbejdere.

3.8. Slovenien

Der er meget få tilfælde af af-radikalisering i Slovenien, da medierne hverken i artikler, interviews eller onlinepublikationer bringer historier fra det virkelige liv for (af)radikaliserede personer. I stedet blev der undersøgt modeller til af-radikalisering:

1. **P-O-O-model for de-radicalisation** - en model for en samfundsdækkende indsats for at forhindre radikalisering, der fører til vold, tilpasset den slovenske kontekst, blev udviklet i 2018 af Rajko Kozmelj.
2. **The Radicalisation Awareness Network (RAN)** er et netværk af praktikere i hele Europa, der arbejder med mennesker, der er blevet radikaliseret, eller som er sårbare over for radikalisering. I 2016 blev RAN i Slovenien lanceret, men i de senere år har det på grund af sin manglende formelle godkendelse og manglende anerkendelse af vigtigheden af et sådant netværk fra statens side ikke udviklet sig.
3. Paraplyorganisationen for ungdomsrådgivning mod radikalisering på europæisk plan er **ERYICA (European Youth Information and Counseling Agency)**. I Slovenien giver generelle rådgivningscentre grundlæggende information og rådgivning til familier, der besøger dem for at løse deres problemer og få hjælp.

4. A3: Indsamling og evaluering af politikker for social inklusion af unge i de deltagende lande

Dette afsnit består af resultaterne af den tidligere desk research (del I), hvor vi undersøgte og indsamlede eksisterende politikker og praksisser relateret til social inklusion, og feltarbejde (del II), hvor vi på baggrund af udarbejdede spørgeskemaer indsamlede eksperter's meninger og erfaringer vedr. de eksisterende PVE (Preventing violent extremism) politikker og praksis på førnævnte områder, med særlig opmærksomhed på ungdomssektoren og vægtning af køn – især women empowerment i hvert partnerland.

4.1. Del I: Samling af socialpolitikker

Hver partner indsamlede 3-5 eksisterende politikker og praksis relateret til social inklusion inden for A1-aktivitetens områder. Hvert initiativ blev skitseret afhængigt af dets mål, varighed/implementeringsperiode og forfattere. Vi lagde vægt på at finde specifikke omtaler af tiltag til af-radikalisering af unge, forebyggelse af ekstremisme og women empowerment, men også omtale af identificerede interessenter, statistiske data om den nuværende status eller indikatorer for succes. Til sidst har hver partner evalueret initiativernes implementeringseffektivitet indtil nu. Desuden identificerede vi eventuelle uløste problemstillinger og mulige løsninger/ anbefalinger.

4.1.1. Belgien

Belgien støtter og fremmer en omfattende og inklusiv tilgang til bekæmpelse af terrorisme og lægger særlig vægt på balancen mellem forebyggelse, undertrykkelse, reintegration og rehabiliteringsaspekter. En sådan tilgang kræver tæt samarbejde og koordinering mellem de forskellige aktører, politikområder og magtniveauer fra det føderale til det lokale niveau. Denne inkluderende tilgang koordineres af Coordination Unit for Threat Analysis (CUTA). Fire initiativer blev identificeret: Handlingsplan til forebyggelse af voldelig ekstremisme, CoPPRa, Uddannelse af fængselsbetjente: Identifikation af tegn på radikaliserings og træning af personale på modtagecentre i forebyggelse og rapportering af radikaliserings.

1. **Handlingsplan til forebyggelse af voldelig ekstremisme** er en ramme, hvorunder lokale taskforcer koordinerer CVE-reaktionen (Countering violent extremism) mellem personalet i lokale sikkerheds-, kommunale, ngo- og socialtjenester.

2. **Community Policing and the Prevention of Radicalization (CoPPRa)** har til formål at forbedre politiets kapacitet til at forhindre radikaliserings.
3. **Uddannelse af fængselsbetjente: Identifikation af tegn på radikaliserings** er et uddannelsesinitiativ, som administreres af Justitsministeriet, og som adresserer begrænset viden blandt fængselspersonalet i forhold til genkendelse af tegn på radikaliserings.
4. **Uddannelse af personale på modtagecentre i forebyggelse og indberetning af radikaliserings** omhandler personalespørgsmål om radikaliserings, forebyggelse, identifikation og håndtering af radikaliserings i modtagelsescentre og sikrer indberetning til kompetente myndigheder.

Den overordnede tilbagemelding fra træningsinitiativerne er meget positiv og har ført til hurtig og bedre tidlig opsporing af tegn på radikaliserings eller forberedelse af et angreb. Antallet af rapporter steg drastisk, og kvaliteten af rapporterne og deres kontekstualisering er forbedret. Det parlamentariske udvalg med ansvar for politistyrkerne vurderede, at uddannelsesprogrammerne burde gentages. Lokale initiativer er opmærksomme på situationen i deres lokalsamfund og har en tillidsfuld relation til de samfund, de er en del af, men nyder godt af eksisterende (akademisk) ekspertise om radikaliserings.

4.1.2. Bulgarien

Bulgariens hovedaktører, der er aktive inden for P/CVE-området, har hovedsageligt været fra den offentlige sikkerhedssektor, mens forebyggelse af radikaliserings ikke er tilstrækkeligt anerkendt som et indsatsområde for frontline-praktiserende læger (såsom uddannelses- og sociale tjenester) og ikke er integreret i deres arbejde. Derimod er ikke-statslige aktører utilstrækkeligt involveret i forebyggelse. Intet specialiseret selvstændigt koordineringsorgan fører tilsyn med P/CVE-udviklingen af specifikke programmer og deres gennemførelse. Forskellige retshåndhævende organer, såsom grænsepolitiet og generaldirektoratet for bekæmpelse af organiseret kriminalitet, er imidlertid ansvarlige for at overvåge og imødegå forskellige risici i forbindelse med voldelig ekstremisme og terrorisme. Statens Agentur for National Sikkerhed (SANS) overvåger radikaliserings og voldelig ekstremisme ved hjælp af åbenlyse og skjulte midler (brug af agenter og informanter, overvågning osv.) baseret på oplysninger modtaget fra udenlandske efterretningstjenester.

Fire specifikke initiativer blev identificeret i Bulgarien:

1. Civilsamfundets rolle i P/CVE-initiativer er præciseret i den **nationale strategi for bekæmpelse af radikaliserings og terrorisme (2015-2020)**. På trods af den aktive rolle, som ngo'er og civilsamfundet tildeles i strategien, har dens gennemførelse oplevet betydelig forsinkelse, da den ikke har noget specifikt budget.
2. **CONNEXT – Et nationalt dokument om drivkræfter bag radikaliserings og voldelig ekstremisme i Bulgarien på makroniveau** beskriver omstændighederne ved fremkomsten af radikaliserings, institutionelt overblik og specifikke tiltag i Bulgarien. Forskningen blev lavet som en del af kortlægningen af hovedaktører indenfor radikaliserings og voldelig ekstremisme i MENA og Balkan
3. **Journalistic Skills** er en workshop ledet af KFUM Dobrich (NGO) og har til formål at øge bevidstheden om mediernes rolle og de fortællinger, der refererer til emner som hadefuldt tale (hate speech), nationalisme, diskrimination, racisme, homofobi osv. Det generelle mål er at øge unges modstandsdygtighed over for forskellige former for intolerance, gruppehad, vold og ekstremisme.
4. **Cyberscout-uddannelsesprogrammets** mission er at skabe et fællesskab af børn, der demonstrerer selvbevidst, ansvarlig og sikker onlineadfærd og udbreder det blandt deres jævnaldrende grupper. Dette øger både unges modstandsdygtighed over for online udtryk for gruppehad og sætter dem i stand til at identificere hadefuldt tale (hate speech) og vide, hvordan de rapporterer det.

Der er utilstrækkelig kapacitet og erfaring hos frontlinjeaktører til at forhindre radikaliserings i Bulgarien. Der er en overvejende sikkerhedsorienteret tilgang til et komplekst fænomen, der kræver samarbejde mellem flere agenturer og en tillidskultur mellem forskellige interessenter, såsom lokalt politi, lokalsamfund og civilsamfundet.

4.1.3. Cypern

Tre initiativer blev identificeret:

1. **Gender Equality Unit** i Ministeriet for Justits- og Offentlig orden er den statslige tjeneste, der har hovedansvaret for at udforme, koordinere og implementere regeringens politik om ligestillings spørgsmål samt at overvåge den internationale udvikling. På trods af de tiltag og metoder, enheden anvender, bringer det ikke nogle radikale løsninger til at forhindre de ekstreme stemmer, der skaber og fastholder ulighed. I stedet tilbyder de økonomisk og

juridisk støtte til sociale grupper, der er tvunget til at påtage sig rollen som fortalere for kvinders rettigheder og finder disse konservative stemmer imod dem.

2. **Mediterranean Institute of Gender Studies** er en førende NGO, der fremmer ligestilling og kvinders rettigheder i Cypern og Middelhavsregionen.
3. Foreningen for Historisk Dialog og Forskning stiftede **Home for Cooperation**. Det er et specielt samfundscenter beliggende lige midt i Cyperns skillelinjer. Det er en indsats iværksat for at bringe græsk-cyprioterne tættere på tyrkisk-cyprioterne. Det søger at støtte og skabe et mødested for initiativer, der fremmer dialog og interaktion mellem mennesker af forskellig race, religiøs og sproglig baggrund på lokal, regional, europæisk og global skala.

De præsenterede initiativer arbejder på tre forskellige niveauer: statsligt (Gender Equality Unit), institutionelt (Mediterranean Institute of Gender Studies) og socialt (Home for Cooperation). De har alle til formål at mindske radikal adfærd og diskrimination af minoriteter, især kønsmæssigt. En politik, der forbinder statslige, sociale og institutionelle/uddannelsesmæssige politikker og praksis på en måde, så borgernes erfaringer og behov bliver imødekommet, mangler stadig.

4.1.4. Danmark

Der blev identificeret fire initiativer, hvoraf nogle er finansieret og drevet af SIRI, Danmarks Nationale Center for Forebyggelse af Ekstremisme. Den danske tilgang til forebyggelse og imødegåelse af alle former for voldelig ekstremisme og radikaliserings, hvad enten de er politiske eller religiøse, er baseret på et systematiseret multiorganiseret samarbejde mellem forskellige sociale udbydere, uddannelsessystemet, sundhedsvæsenet, politiet og efterretnings- og sikkerhedstjenester, der har udviklet sig over et årti.

1. **Dialogkorpset** er et korps af mennesker med etnisk minoritetsbaggrund og - i varierende grad - oplevelser af negativ social kontrol eller lignende. Korpset afholder workshops for unge og forældre med etnisk minoritetsbaggrund.
2. **Det Opinionsdannende Netværk** (2017–2018) bestod af personer, som selv havde taget - eller ville tage - et opgør med undertrykkende normer og negativ social kontrol. Medlemmerne holdt oplæg og skrev blogindlæg mv.

3. Initiativet **Dialogbaseret workshop om radikaliserings og diskrimination** har base i Aarhus og har eksisteret siden 2012. Det henvender sig til de ældste elever i folkeskolen og 1. år på de gymnasiale uddannelser. Indsatsen søger at forebygge ekstremisme og radikaliserings ved at afholde workshops, der kombinerer kommunikation, dialog og øvelser.
4. Rapporten **Resiliens mod radikaliserings og voldelig ekstremisme** er et produkt af en undersøgelse udført af eksplorativt feltarbejde i udvalgte danske miljøer med høj risiko for at blive ramt af ekstremistiske og radikaliserede mennesker og lokalsamfund. Rapporten viser at hjem, familie, venner, skole, uddannelse, klubber, religiøse samfund og lokale kommuner bidrager mest til fremkomsten af ekstremisme, når disse udøver en dårlig påvirkning.

To ud af de tre aktive initiativer lykkedes. De har mere end ti års aktiviteter bag sig og bliver stadig praktiseret. Forskningsresultater understreger civilsamfundets ansvar i forhold til anti-radikaliserings, og at myndighederne bør prioritere at støtte civilsamfundet med ressourcer til at bekæmpe radikaliserings. Rapporten anbefaler at støtte anti-tabuering i forhold til disse vanskelige emner for at sikre, at folk kan bede om hjælp og komme væk, når de føler sig utrygge eller oplever at have mistet kontrol.

4.1.5. Grækenland

I Grækenland er der mange sårbare grupper over for ekstremistisk adfærd. Det er ikke ualmindeligt, at det græske samfund bliver konfronteret med tilfælde af overfald og endda mord på immigranter eller minoriteter, som er en del af den græske befolkning, såsom romaer eller folk fra LOATKI-forbundet.

Grækenland fremmer både social inklusion og af-radikaliserings. Social inklusion håndteres på nationalt plan med artikel 1 "Inkludering" i den græske lov nr. 4019/2011 Social økonomi og socialt iværksætteri og andre bestemmelser, der fremmer processen med social integration af individer, der tilhører sårbare grupper, hovedsageligt ved at fremme deres beskæftigelse. Mange projekter om disse emner finansieret af EU uafhængigt af regeringen:

1. **Erasmus+-projektet PRIORITY** (2019-2022) har til formål at øge kapaciteten hos organisationer, der arbejder med unge, til at investere i forebyggelse ved at fjerne grobund for radikaliserings og fungere som integrationskræfter.

2. **Erasmus+ projekt PRACTICE** (Preventing Radicalism through Critical Thinking Competences, 2018-2020) har til formål at udvikle et innovativt samarbejdsprogram for kontinuerlig faglig udvikling om forebyggelse af radikaliserings i skolerne.
3. **EU-finansieret projekt COMMIT** (Kommunikationskampagne mod ekstremisme og radikaliserings, 2020-2022) (COMMunication campaign against exTremism and radicalisation, 2020–2022) har til formål at forhindre og afskrække sårbare unge fra ekstremisme, radikalisme og terrorisme, ved at give dem færdigheder, der er relevante til at samskabe modfortællinger, der udfordrer og modstår ekstremistisk onlinepropaganda.
4. **Erasmus+-projektet YCARE** har til formål at opbygge frontlinjebehandlers faglige kapacitet og fremme unges empowerment, deltagelse og aktive medborgerskab. Det er et internationalt projekt, der har til formål at støtte ungdomsvejledere i kampen mod radikaliserings.

Grækenland er primært afhængig af uafhængige EU-støttede projekter, der bekæmper radikaliserings og ekstremisme, men de varer normalt kun et par år og påvirker derfor en begrænset mængde mennesker. Der er brug for flere regeringsstøttede initiativer, især da radikaliserings er udbredt, selv i skolerne. Unge mennesker er meget sårbare og modtagelige for ideologier. For at en politik eller praksis skal være handlingsorienteret og effektiv, må den formidles og være tilgængelige i ungemiljøerne og ideelt set integreres i uddannelsessystemet.

4.1.6. Italien

Italien har gennemarbejdede juridiske foranstaltninger mod radikaliserings. Den samlede tekst i lovforslag C. 243 og C. 3357 har til formål at indføre en række foranstaltninger, interventioner og programmer til forebyggelse af undergravende fænomener med voldelig radikaliserings, herunder fænomenerne radikaliserings og spredning af voldelig ekstremisme af jihadistisk oprindelse. Det samlede lovforslag omhandler også etablering af et nationalt center for radikaliserings (CRAD) i ministeriet for indre anliggender og regionale koordinationscentre (RAC'er) i styrelserne i de regionale hovedstæder. Disse centre skal indsende en årlig rapport om gennemførelsen af planen til CRAD. Et udvalg til overvågning af undergravende fænomener med voldelig radikaliserings, herunder radikaliserings af jihadistisk karakter, er nedsat i parlamentet. En række interventioner på skole- og universitetsområdet er også påtænkt.

Tre projekter blev identificeret:

1. **PriMED** (Prevention and Interaction in the Trans-Mediterranean Space) er det første store projekt (og en del af alle væsentlige aktioner) for at forhindre religiøs radikaliserings iværksat af den italienske regering. Det organiserede mange kurser og workshops for lokale myndigheder, præfekturer, offentlig sikkerhed, skoler osv. *“Judges in comparison, laws and jurisprudential guidelines on the fight against radicalization and de-radicalization phenomena of an Islamist matrix in the trans-Mediterranean area”* er en af de workshops, der er arrangeret som en del af projektet.
2. **Erasmus+ projekt PRACTICE**, som også blev implementeret i Grækenland (se kapitel 4.1.5. for mere information)
3. **FORWARD Project** har til formål at støtte pluralismeoplevelsen, som kan udvikle sig i forskellige sociale og organisatoriske sammenhænge gennem innovative og internationale uddannelseskurser og forskning. Det tilbyder uddannelseskurser for fagfolk for at gøre dem i stand til og godt rustet til at arbejde i meget multietniske sammenhænge.

Forslaget til en lov, der regulerer jihadistisk radikaliserings, og dermed islamisk ekstremisme i Italien, var allerede fremsat i 2020. Mange andre begivenheder og initiativer er blevet foreslået på nationalt plan, men spørgsmålet om håndtering af radikaliserings blandt yngre mennesker og elever i folkeskolen er stadig uløst.

4.1.7. Slovenien

Ekstremisme er ikke defineret som en strafbar handling i den slovenske straffelov, og det slovenske retssystem omfatter ikke specifikke politikker vedrørende radikaliserings. Alligevel arbejder Slovenien på at forhindre radikaliserings og ekstremisme med forskellige interessenter via initiativer, programmer og projekter:

1. Ud fra EU's Radicalization Awareness Network (RAN) blev **det nationale netværk af eksperter om radikaliseringsforebyggelse** etableret, og 21 undervisere/multiplikatorer fra forskellige ministerier blev uddannet inden for rammerne af et train-the-trainer-program med støtte fra RAN.
2. Slovenien er også initiativtager til det vestlige Balkans initiativ til bekæmpelse af terrorisme, **FIRST LINE Practitioners Dealing with Radicalization Issues – Awareness Raising and Encouraging Capacity Building in the Western Balkan Region**, som samler mere end 50 organisationer og aktører involveret i terrorbekæmpelsesaktiviteter.

3. **The Strategy for the Prevention of Terrorism and Violent Extremism (2017)** er centralt fokuseret på "forebyggelse" af terrorisme og voldelig ekstremisme. Formuleringen af strategien og dens handlingsplan vil som det første hjælpe med at identificere de resterende interessenter, der er relevante for at forebygge terrorisme og voldelig ekstremisme.
4. **MATES-projektet** (2016-2018) skulle udvikle tværfaglige læringsværktøjer til at af-radikalisere unge og unge voksne. På denne måde har projektet udviklet en model designet til at uddanne dem, der arbejder med radikaliserede unge på vejen mod resocialisering (fængselsbetjente, politibetjente, socialrådgivere, parolebetjente og relevante medlemmer af det lokalsamfund, hvori den radikaliserede person bor).

De vedtagne kontraradikaliseringsskemaer i Slovenien og udviklingen af det nationale netværk viser et stærkt samarbejde mellem forskellige eksperter og interessenter. Statistikken viser, at den slovenske andel af radikaliserede personer er henholdsvis lav. Vi kan ikke antage, at de vedtagne strategier og samarbejdstilgang på nationalt plan er de eneste bidragydere til dette, da antallet af medlemmer af minoriteter i Slovenien er meget lavere end i andre lande på grund af landets lave befolkningstal, hvilket resulterer i mindre radikalisering.

I forbindelse med forebyggelse af radikalisering i skolerne nævnes muligheden for at tage aktuelle emner op i nogle samfundsfag eller workshops med eksterne gæster, som eleverne taler med om ikke-voldelig kommunikation, stofmisbrug, migration, kriminalitet mv. og disse aktiviteter er baseret på lærernes initiativer. Religiøse institutioner har ikke etablerede procedurer for håndtering af tilfælde af radikalisering. Trossamfund tilføjer, at de vil håndtere potentielle sager gennem samtaler, større involvering i selve fællesskabet og opbygning af positive tilgange. Asylsystemer behandler heller ikke selv af-radikalisering, da de har utilstrækkelig erfaring og viden om det juridiske grundlag og begrænsninger af deres arbejde, men personalet modtager yderligere uddannelse og træning for at reagere tilstrækkeligt på truslen om radikalisering.

Med hensyn til kvinders ligestillings-politikker vedtog Slovenien loven om lige muligheder for kvinder og mænd i 2002, men der er ikke vedtaget nogen specifik national strategi eller program for unges social inklusion i Slovenien. Det nationale program for unge 2013-2022 omhandler kun fattigdomsbekæmpelse og social inklusion af unge på tværs af flere politikområder, herunder beskæftigelse og arbejdsmarked, uddannelse, bolig og sundhed.

4.2. Del II: Evaluering af socialpolitikker

Del II omhandler spørgeskemaet, hvormed vi indsamlede feedback fra eksperter vedrørende de indsamlede politikker og praksis. Hver partner indsamlede svar fra 5-8 deltagere, eksperter i social inklusion/af-radikalisering. Spørgsmålene omfattede generelle demografiske spørgsmål om af-radikaliseringsprocessen, nationale af-radikaliseringstilgange og eksperters meninger og erfaringer med eksisterende PVE-initiativer. Profilerne for de personer, der deltog i undersøgelsen, var som følger:

4.2.1. Deltagernes profiler

I alt deltog 37 deltagere i spørgeskemaet. 5 fra Belgien, 5 fra Bulgarien, 7 fra Cypern (1 med græsk statsborgerskab), 4 fra Danmark, 6 fra Grækenland, 5 fra Italien og 5 fra Slovenien. Vi spurgte ikke om deres navn, køn eller alder, kun erhverv/erfaring forbundet med af-radikalisering, da dette var det eneste vigtige aspekt. Deltagerne er således eksperter på området og omfatter operatører af sociale tjenester, journalister, forskere, projektledere, lærere, ansat i NGO'er og myndigheder mv.

4.2.2. Generelle spørgsmål om af-radikalisering

Hvilket køn er ifølge din erfaring mest interesseret i af-radikaliseringsprocessen?

Størstedelen af deltagerne (ca. 60 %) fra Belgien, Bulgarien, Cypern, Italien og Slovenien sagde, at kvinder er mere tilbøjelige til at være interesserede i og deltage i af-radikaliseringsprocessen end mænd. Kvinder er normalt mere fordomsfrie, forstående og forandringsparate, så det er ikke overraskende, men det er lidt pessimistisk, da undersøgelser viser, at størstedelen af mennesker med radikal adfærd er mænd. Deltagere fra Danmark var splittede, mens flere deltagere fra Grækenland mente, at mænd var mere tilbøjelige til at være interesserede i af-radikaliseringsprocessen (66,7 %).

Hvilken aldersgruppe registrerer en høj grad af af-radikalisering?

Mere end halvdelen af deltagerne (64 %) fra Bulgarien, Danmark, Grækenland, Italien og Slovenien mener, at personer i alderen 25-35 registrerer en højere grad af af-radikalisering end andre aldersgrupper. De fleste deltagere fra Belgien og Cypern mener, at aldersgruppen 35-45 er den mest af-radikaliserede. Andre deltagere fra alle lande delte sig mellem

aldersgrupperne 18-24 og 35-45 som de mest af-radikaliserede. Aldersgrupperne under 18 og over 45 ses ikke som de mest af-radikaliserede.

Hvordan definerer du af-radikaliseringstilgangen i dit land?

75 % af alle deltagere sagde, at deres lands tilgang er blandet, hvilket betyder, at institutioner og civilsamfundsaktører spiller en proaktiv rolle i at opdage risikosituationer eller sårbare grupper, mens resten sagde, at tilgangen er undertrykkende, hvilket betyder, at landene har et stærkt strafferetligt apparat og robuste juridiske rammer vedrørende terrorisme. Ingen sagde, at deres lands tilgang er integrerende, det vil sige en kombination af begge dele. Italien og Grækenlands deltagere valgte enstemmigt den blandede tilgang, mens den blandede tilgang hos de øvrige lande blev vurderet som mindst 50 % eller derover.

Hvilken slags aktører/institutioner er involveret i af-radikaliseringsprocessen?

De fleste deltagere sagde, at familier, lokale myndigheder og skoler er de mest involverede aktører/institutioner. Overraskende nok stemte Sloveniens deltagere slet ikke på de lokale myndigheder og mente, at de nævnte aktører/institutioner kun var lidt involveret. Mest populære aktør i Slovenien var de lokale ngo'er. Deltagere i de øvrige lande mente, at ngo'er var involveret, men ikke så meget som øvrigt nævnte aktører/institutioner. Der sås også en stor forskel i forhold til lokalsamfundenes betydning – Cypern, Danmark, Grækenland og Italien tilkendegav, at disse ikke var meget involveret, hvis overhovedet, mens Belgien, Bulgarien og Slovenien tilkendegav, at de var væsentligt involveret. Andre afstemninger blandt forskellige lande var meget ens, hvor oprindelsessamfund var den mindst involverede aktør.

Vælg betydningsniveauet for ovennævnte aktører/institutioner i af-radikaliseringsprocessen.

Svarene svarede hovedsageligt til det foregående spørgsmål – de aktører/institutioner, der blev anset for at være mest involveret i hvert land, blev også set som de vigtigste. Sport/fritidsaktiviteter, oprindelsessamfund og lokale ngo'er blev anset for at være de mindst vigtige, mens lokale myndigheder, familier og skole blev anset for at være de vigtigste.

4.2.3. Deltageres meninger om eksisterende politikker/praksis

Er du bekendt med de nationale politikker for social inklusion/forebyggelse af radikaliserings?

Deltagere fra alle lande undtagen Belgien sagde, at de ikke var bekendt med nationale politikker, eller hvis de var, var de relateret til social inklusion, men forhindrede ikke radikaliserings. Kendskabet til nationale politikker er ikke tilstrækkeligt, eller de er ikke-eksisterende. I Belgien sagde alle, at de havde viden om dem.

Hvor effektive er sådanne politikker baseret på din viden og erfaring?

Da de fleste deltagere ikke var bekendt med politikker, kunne de ikke bedømme disses effektivitet eller følgelig sige, at de ikke var effektive. Selvom politikker blev implementeret, ville de ikke være succesfulde. Deltagere fra Belgien og Cypren gav udtryk for, at de var meget effektive.

Er du bekendt med nogle nationale politikker relateret til ligestilling og women empowerment?

70 % af alle deltagere svarede, at de på en eller anden måde var bekendt med nationale politikker i forbindelse med ligestilling mellem kønnene og women empowerment, og nogle nævnte endda specifikt politikkerne. I alle lande var der flere deltagere, der kendte til politikkerne end deltagere, der ikke gjorde det.

Hvordan vil du kommentere effektiviteten af kønsfølsomme tilgange i de sociale inklusions- og af-radikaliseringsprocesser?

Deltagere fra Belgien, Cypren og Grækenland har hovedsageligt givet udtryk for deres støtte til de implementerede politikker, mens deltagere fra andre lande sagde, at der skal gøres mere. Intentionerne er gode, men de er ikke blevet implementeret godt. Den negative evaluering kan også forklares med manglende kønskvotering eller mangel på eksisterende/kendte politikker.

Bruger du disse politikker (social inklusion/af-radikalisering/ligestilling) aktivt i dit arbejde?

De fleste deltagere sagde, at de regelmæssigt implementerer politikkerne eller promoverer dem. Græske deltagere bemærkede også, at da ingen eksisterer på nationalt plan, implementerede de deres egne på deres arbejdsplads. En dansk deltager sagde, at selvom de ikke bruger politikkerne på arbejdspladsen, husker de på den ubevidste skævhed i den måde, de taler på i deres dagligdag.

Ønsker du at ændre de eksisterende politikker på nogen måde?

Følgende forslag er blevet udtrykt: mere støtte fra staten til offentlige og ikke-statslige initiativer, hensyntagen til alle former for ligestilling bør overvejes (køn, race, nationalitet,

handicap), opdaterede og reviderede politikker med kortere gyldighedsperioder, mere praksisorienterede løsninger, håndhævelse af implementering i civilsamfundet/aktivt engagement af forskellige interessenter og følgelig overvågning af implementering og succesrate.

På en skala fra 1-5, hvor 1 = meget lav og 5 = meget høj, i hvilken grad mener du, at det digitale miljø udgør en trussel mod radikaliserings af unge i dag? Hvorfor?

Næsten alle deltagere er enige eller meget enige i, at den digitale verden i høj grad truer alle socialt følsomme områder. ISIS blev nævnt som et vigtigt eksempel på dette, da det lykkedes at rekruttere mange mennesker fra europæisk territorium.

Gratis, nem adgang uden filter, manglende kritisk tænkning og mangel på viden, brugen af cookies og søgehistorik (på grund af algoritmer, der holder dig i en boble) indsnævrer feeds for din internetsøgning og repræsenterer nogle af de største risici, der afslører især sårbare mennesker over for ekstremistisk propaganda. Samtidig udgør internettets brede udbredelse (til selv socialt udstødte mennesker) og at selv små børn og mere modtagelige mennesker kan tilgå det ubesværet en stor hindring for at kunne bekæmpe radikaliserings. Desuden kan internettet ikke kun fremkalde radikaliserings, men også stoppe af-radikaliserings.

5. A4: Perceptionsundersøgelser i projektets deltagerlande

Denne aktivitet fokuserede på at undersøge opfattelser af PVE-politikker og -projekter med hensyn til effektivitet, samfundsmæssig indvirkning og indvirkning på et individs adfærd i områder med dårlig social inklusion infrastruktur. Virkningen af sociale inklusionstiltag/eller manglen på dem på radikaliserings af unge blev undersøgt gennem dybdegående interviews.

I perioden fra 14. november 2022 til 20. december 2022 interviewede hver projektpartnerorganisation mindst 3 eksperter i deres lande, i alt 25. Interviewpersonernes ekspertise, erfaring og faglige baggrund dækkede et bredt spektrum af feltet og opfyldte dermed formålet med aktiviteten.

Spørgsmålene under interviewene var følgende:

1. Hvilke initiativer vil du fremhæve som effektive eller unikke i forhold til at forebygge eller bekæmpe radikaliserings? - Hvad er de kendte virkninger af disse?
2. Hvilke elementer bør efter din mening indgå i et initiativ, der tjener af-radikaliserings?
3. Hvad synes du om at imødegå radikaliserings gennem en spilbaseret tilgang? Hvordan tror du, det kunne være nyttigt?
4. Hvad mener du er de nødvendige kompetencer, som unge bør udstyres med for at modstå radikaliserings?

Konklusionerne fra interviewene var følgende:

Initiativer spiller en stor rolle i at forebygge radikaliserings. Nogle interviewpersoner rapporterede om manglen på en fælles offentlig vejledning til at forebygge og modstå radikaliserings. Årsagen til det kan være, at kun få tilfælde af radikaliserings bliver anmeldt, og spørgsmålet behandles ikke yderligere. Størstedelen af sagerne kan også betegnes som "ekstremisme" frem for radikaliserings; ekstremisme er en person eller en gruppe, der bruger frygt/vold/terror for at opnå forandring, og radikaliserings er den proces, hvorved individer kommer ind i ekstremisme.

Uddannelsessystemet, love og retssystem, aktiviteter/værdier fra politiske partier og organisationer i civilsamfundet, der fokuserer på socialt gavnlige aktivisme, påvirker alle unge og er direkte ansvarlige for deres udvikling i forhold til radikaliserings. At påvirke forebyggelsen fra en tidlig alder ved i tide at opdage mærkelig adfærd og øge bevidstheden i alle

aldersgrupper og uddanne specialister i uddannelsesinstitutioner er afgørende. Mens familier kan forhindre radikaliserings og hjælpe med at af-radikaliseres, kan for stor involvering og beskyttelse have den modsatte effekt – unge kan blive skrøbelige, følsomme og ude af stand til at møde vanskeligheder. Hvis familien allerede har ekstremistiske holdninger, risikerer barnet også at overtage de radikale synspunkter.

At demonstrere gode eksempler på samfundsværdier ved at inkludere dem og opretholde dem via loven, integrere dem i uddannelsessystemet fra en ung alder og tilbyde meningsfulde aktiviteter (såsom sport og fritidsundervisning) mindsker også en persons tilbøjelighed til radikaliserings. I betragtning af at manglen på information, uvidenhed og social udstødelse (vrede) er de mest almindelige årsager til at skubbe folk i retning af radikaliserings, vil etablering af lokale grupper, der tilbyder de unge både viden og en følelse af at høre til, i høj grad mindske radikaliserings og hjælpe med af-radikaliserings.

Med hensyn til spillene som en strategi til at nærme sig af-radikaliserings, blev det betragtet som en innovativ og muligvis effektiv metode. Den fremherskende opfattelse var, at vi skulle nærme os problemet ved at tænke over, hvem vi henvender os til. I og med at computerspil er den største del af unges underholdning og kommunikation, er det meget smart at forsøge at af-radikaliseres og forebygge ekstremistisk vold gennem et pædagogisk spil. Videospil kan være et nyttigt værktøj til at opnå det, hvis de underviser i indoktrinering, empati, tolerance, kritisk tænkning, respektfuld dialog, solidaritet, ansvar og konfliktløsning under supervision. Det skal omfatte ikke-voldelige teknikker til at fremme samarbejdet mellem spillere og samtidig give praktiske grunde til fair play. Rollespil kan træne empati i at forstå andres kampe og forhindringer eller kan være et instrument til at opleve synspunktet fra en anden kultur og derfor være med til at øge empati, tålmodighed og accept.

Der var fælles enighed om følgende færdigheder, som unge skal udstyres med for at modstå radikaliserings: konstruktiv dialog, tolerance over for forskellighed, empati, tålmodighed, kritisk tænkning og accept, hvilket vil skabe en mere reflekteret person, der er mere tilbøjelig til at være modstandsdygtig over for radikaliserings. Omstændigheder, der er med til at opbygge ovennævnte færdigheder, er muligheden for at blive konfronteret med konkrete (og reelle) casestudier, et gunstigt familiemiljø, skole, venner og fællesskab, som påvirker den enkeltes værdisystem og socialiserings.

Konklusion og anbefalinger

Denne rapport afslørede værdifuld indsigt i nationale initiativer og deres effektivitet. Mens nogle lande har gennemtænkte og gennemførte initiativer på regeringsniveau (Belgien, Danmark, Italien), har andre enten juridiske rammer, der fokuserer på nogle aspekter af problemet (Bulgarien, Slovenien, Cypern) eller er næsten udelukkende afhængige af projekter uafhængig af regeringen (Grækenland). Det overraskende er, at Grækenland, som bekæmper mange typer radikaliseringer (anarkistisk yderste venstrefløj, islamistiske, yderste højre) i større skala, ikke har implementeret et stærkt juridisk grundlag for at forhindre en sådan adfærd. Mens projekter bidrager til forebyggelsesforanstaltninger, varer de højst et par år og påvirker et mindre antal mennesker. Indtil andre initiativer udformes, har de dog en væsentlig funktion.

Forskningsresultater viser, at **lokale initiativer, uddannelsesprogrammer og inddragelse af civilsamfund** generelt er succesrige, da de kender og modtager tillid fra de samfund, de er en del af. I endnu højere grad kan det at slutte sig til lokale grupper og skabe muligheder for, at unge kan være en del af noget forhindre ensomhed, forladthed og uvidenhed, som er hovedårsagerne til radikaliserings. En alliance mellem lokale initiativer og statslige institutioner optimerer forebyggelsesindsatsen.

Begreberne **anerkendende dialog, formidling af fakta**, at give redskaberne til de unge og udvikle deres kritiske tænkning er anbefalelsesværdige tilgange, når der skal opbygges modstandskraft og ændres holdninger. **Rapporter og videnskabsbaserede metoder** er meget vigtige for et system til at planlægge specifikke initiativer og aktiviteter. Et andet aspekt af dialog er terminologien – i dag er sproget, der bruges til at beskrive radikaliserings, krigerisk og bidrager ikke til at forstå problemet og finde proaktive løsninger.

Bortset fra Cypern fokuserer næsten intet andet land på specifikke initiativer, der vil omfatte women empowerment på regeringsniveau – hvis det gør, er det fuldstændig adskilt fra radikaliserings- og ekstremismeinitiativer. Det hævdes ofte, at mødre har en ideel position i forhold til at opdage tegn på radikaliserings tidligt og videregive inklusionsværdier til næste generation. Derfor kan kvinder være medvirkende til at forebygge og bekæmpe voldelig ekstremisme og radikaliserings, men eksperternes meninger herom er stadig ikke enstemmige.

Lærere og uddannelsessystemet, som en af de vigtigste nøgleaktører i forebyggelsen af radikaliserings, er betydeligt understuderet og undervurderet. På grund af det stadigt udviklende fænomen radikaliserings er den løbende søgen efter nye løsninger afgørende sammen med

implementering af forebyggende foranstaltninger i miljøer, der dyrker sådan adfærd. Der er et stort potentiale for at implementere forebyggelsesmålinger i uddannelsesinstitutionerne, for eksempel ved at skabe opmærksomhed om radikaliseringsfælder i det digitale miljø, hvor unge bruger mere og mere tid og derfor repræsenterer den mest udsatte målgruppe for så ekstrem adfærd.

At bekæmpe radikalisering gennem spil kan være en effektiv metode på grund af videospils popularitet blandt unge og muligheden for at "opleve" et andet menneskes liv. En omhyggelig og overvåget tilgang er imidlertid nødvendig for ikke at håndhæve ekstremistiske synspunkter yderligere. Der må ikke indgå vold eller hårdt sprog.

Litteratur og webkilder

- De vlaamse minister van binnenlands bestuur, inburgering, wonen, gelijke kansen en armoedebestrijding. *Actualisering van het actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering*. 3. April 2015. Available: https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/sites/preventie-radicalisering-polarisering/files/actieplan_preventie_radicalisering_actualisatie_20170602.pdf
- Dzhekova, R., Mancheva, M., (2016) *Radicalisation in Bulgaria. Threats and Trends*
- Dzhekova R., Ralchev S., Stoyanova N. *COUNTRY PAPERS ON MACRO-LEVEL DRIVERS: Drivers of radicalisation and violent extremism in the light of state dynamics in MENA and the Balkans: BULGARIA*. European Institute of the Mediterranean, July 2021. Available: https://h2020connekt.eu/wp-content/uploads/2021/09/Bulgaria_CONNEKT_Macro_Drivers.pdf
- CSD. *10+1 Good Practices in Preventing Intolerance, Discrimination, and Group Hatred in Central and Eastern Europe*. Sofia: CSD, 2020.
- *Undersøgelse af tre indsatser over for negativ social kontrol samt radikalisering*, VIVE og forfatterne, København 2021
- *Kort fortalt, Undersøgelse af tre indsatser over for negativ social kontrol og radikalisering*. Anika Liversage & Line Mehlsen, Følgeforskningsrapport fra VIVE, Udlændinge og Integrationsministeriet, 2021
- *Den nationale handlingsplan til forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol*, Styrelsen for international rekruttering og integration, Oktober 2020
- *Svar på 10-forespørgsel vedrørende Aarhus-modellen for antiradikalisering*, Socialforvaltningen. Aarhus Kommune, 2015
- *Evaluering af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med terrorhændelsen den 14. og 15. februar 2015 i København*. København: Rigspolitiet, 2015.
- *Modstandskraft mod radikalisering og voldelige ekstremisme*, CERTA Intelligence & Security, TrygFonden. 2017
- *Antidemokratiske og Ekstremistiske miljøer I Danmark: en kortlægning*, København: SFI 2014. Regeringen, 2015
- *Et stærkt værn mod terror: 12 nye tiltag mod terror*. Regeringens handlingsplan. København: Justitsministeriet. 2015
- Council of Europe. 2015. *Prevention of radicalisation and manifestations of hate at grassroots level*. Available: <https://rm.coe.int/168071b265>
- Sotlar, A. 2005. *Nekateri problemi pri zaznavanju in definiranju ekstremizma v družbi*. V G. Meško, M. Pagon, B. Dobovšek (ur.), *Izzivi sodobnega varstvoslovja* (str. 273- 279). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varstvene vede

- Černigoj, A. 2020. *Preprečevanje radikalizacije v Republiki Sloveniji – od represivnega k vseskupnostnemu pristopu*. V *Varstvoslovje* (str. 100–114). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Marone F. *Ties that Bind: Dynamics of Group Radicalisation in Italy's Jihadists Headed for Syria and Iraq*. The International Spectator, 2017.

Andre webkilder:

- https://finance.belgium.be/da/about_fps/institutions_dependent_upon_fps_finance/financial_intelligence_processing_unit
- <https://cuta.belgium.be/>
- https://www.federation-wallonie-bruxelles.be/index.php?id=detail_article&no_cache=1&tx_cfwbarticlefe_cfwbarticlefront%5Baction%5D=show&tx_cfwbarticlefe_cfwbarticlefront%5Bcontroller%5D=Document&tx_cfwbarticlefe_cfwbarticlefront%5Bpublication%5D=1753&cHash=c1a49278999ea1e89622402808b04533
- <http://ymcadobrich.ngobg.info/>
- <https://www.home4cooperation.info/>
- http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/sectorgend02_el/sectorgend02_el?OpenDocument
- <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/countries/cyprus>
- <https://politis.com.cy/politis-new>
- <https://www.nicosia.org.cy/el-GR/discover/cultural-centers/41162/>
- <https://www.unic.ac.cy/centres/academically-affiliated-institutions/mediterranean-institute-of-gender-studies-migs/>
- <https://www.yumpu.com/da/document/view/24461285/dialogkorpset-social>
- https://base.socioeco.org/docs/o_nom_4019.2011.pdf <https://practice-school.eu/el/>
- <https://www.grtimes.gr/ellada/ekdilosi-gia-tin-exaplosi-toy-diadiktyakoy-extremismoy-stoys> <https://commitproject.eu/support-line/>
- <https://commitproject.eu/> <https://priority-project.eu/#our-aim>
- https://www.socioeco.org/bdf_fiche-legislation-67_en.html <https://www.ycare.eu/el/>
- <http://documenti.camera.it/leg18/dossier/pdf/AC0367b.pdf>
- <http://giuri.unife.it/it/dipartimento/archivio-eventi/anno-2021/workshop-radicalizzazione-e-sistema-informativo-media-e-social-network-nei-processi-di-radicalizzazione#null>
- <https://practice-school.eu/the-project/>
- <http://www.forwardproject.unisi.it/en/descrizione-progetto/>

- <https://www.gov.si/teme/boj-proti-terorizmu/>
- <https://www.almamater.si/projekt-mates-s371>
- <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3418>
- <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/slovenia/43-strategy-for-the-social-inclusion-of-young-people>
- <https://www.berlingske.dk/samfund/skudt-ned-efter-bogreception-her-er-bogens-fortaeling-om-nedim-yasar>
- <https://www.dr.dk/nyheder/tema/nedim-yasar-draebt>
- <https://www.dr.dk/nyheder/indland/draebt-eks-bandedeleder-var-igennem-exit-program-saadan-fungerer-det>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Nedim_Yasar
- https://podimo.com/dk/shows/5d1d7451-e6bd-4b31-b84b-e9670078a8b4?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=DK_PERFORMANCE_DSA_CONTENT&utm_term=NA&utm_content=NA&gclid=Cj0KCQjw852XBhC6ARIsAJsFPN02XwTk71TEuDNpntkpe5tbub--N_tMnD-Q5fPsg_P8_BLMQCNCZrgaAsAnEALw_wcB
- <https://parallaximag.gr/>
- <https://www.newsbomb.gr/>
- <https://actearly.uk/real-stories/>
- https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/pages-from-radikalisacija-v-smeri-nasilja_knjizni-blok_tisk.pdf?sfvrsn=2
- https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran_en
- <https://www.eryica.org/>
- <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-probacijo/o-upravi/>
- <https://www.gov.si/en/topics/counter-terrorism-efforts/>

Derudover er der nogle EU-finansierede projekter, der tilbyder værktøjssæt eller information om radikaliserings:

- <http://www.dare-h2020.org/>
- <https://yeip.org/>
- <https://trivalent-project.eu/relevant-projects/>
- <https://www.precobias.eu/>
- <https://www.extremelyeunited.eu/>
- <https://dradproject.com/>

- <https://participation-in.eu/>
- <https://ct-morse.eu/projects/>
- <https://counter-project.eu/>
- <https://www.pave-project.eu/>
- <http://grease.eui.eu/about/project/>
- <https://www.sereny.eu/>
- <https://www.frstrategie.org/en/programs/european/impact-europe>
- <https://prepare-project.eu/>
- <https://efus.eu/topics/project-practicies-partnership-against-violent-radicalisation-in-cities/>
- <https://h2020connekt.eu/the-project/>